

Sygn. akt: I C 289/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Dutkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2022 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **D. Z.**

przeciwko: **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o ustalenie i zapłatę

I ustala nieistnienie stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu z dnia 14 marca 2008r. o nr (...) zawartej między powodem D. Z. a (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W., którego następcą prawnym jest pozwany (...) S.A. z siedzibą w W.;

II zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 119 241,66 zł (sto dziewiętnaście tysięcy dwieście czterdzieści jeden złoty 66/100) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6 417 zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

SSO Agnieszka Dutkiewicz

Sygn. akt I C 289/21

UZASADNIENIE

Pozwem przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. powód D. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 119 241,66 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z nieważnością zawartej przez strony umowy kredytu i pobraniem świadczeń nienależnych w okresie od 3 stycznia 2011r. do dnia 3 lutego 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 24 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty oraz o ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 14 marca 2008r. Ewentualnie, w przypadku uznania przez Sąd umowy zawartej przez strony za zgodną z prawem i mogąca dalej obowiązywać w kształcie pozbawionym postanowień abuzywnych, powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 49 307,84 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem środków tytułem spłaty kredytu w zawyżonej wysokości w okresie od dnia 3 stycznia 2011 roku do dnia 3 lutego 2020 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 24 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej.

W uzasadnieniu podano, że w dniu 14 marca 2008 r. między powodem a poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. doszło do zawarcia umowy nr (...), na mocy której powodowi udzielono kredytu w kwocie 167 500 zł waloryzowanego kursem (...). Podkreślono, że spłata rat miała być dokonywana w PLN w wysokości stanowiącej równowartość kwoty raty w (...) według bankowego kursu sprzedaży. Pozwany w toku prezentowania oferty umowy kredytu nie przedstawiła powodowi rzetelnych informacji pozwalających ocenić rozmiar ryzyka związanego z produktem powiązany z walutą obcą oraz konsekwencji ekonomicznych zastosowanych w niej mierników. Pozwany nie wskazała przy tym czynników mających wpływ na wysokość ustalanych przez siebie mierników wartości w postaci kursów kupna i sprzedaży waluty obcej, mających być stosowanymi na użytek realizacji umowy, jak również nie wskazała podstawy zastosowania dwóch odrębnych kursów waluty obcej w umowie kredytu nie przewidującej w swej treści jakiegokolwiek procesu wymiany walut.

W ocenie powoda w chwili podpisywania umowy kredytowej faktyczna wysokość zobowiązań z niej wynikających pozostała niemożliwa do ustalenia a niedostateczny zakres informacji udostępnionych przez pozwanego uniemożliwił rzetelną ocenę konsekwencji ekonomicznych płynących z jej zawarcia.

Zaznaczono, że powodowi nie wyjaśniono, na czym polega indeksacja kredytu. Podano, że podstawowym zarzutem wobec zawartej z pozwanym umowy jest abuzywność postanowień dotyczących indeksacji kredytu tj. § 1 ust. 3A, § 3 ust.3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4, § 13 ust. 6, § 16 ust. 3 Umowy. Wskazano, że przedmiotowa umowa jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego w świetle treści art. 58 § 2 k.c. Nadto podniesiono, że przedmiotowa umowa kredytu poprzez nierównomierne rozłożenie ryzyka i uprawnień stron narusza zasady swobody umów z art. 353¹ k.c.

Zaznaczono, że poprzez zastosowanie konstrukcji dwóch odrębnych mierników wartości dla waloryzacji świadczeń stron związanych z realizacją umowy, uzyskiwał przy każdorazowej zapłacie raty przez stronę powodową dodatkowy, wymierny zysk, niemieszczący się w zakresie należnych mu na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe odsetek i prowizji, nie spełniając przy tym żadnych świadczeń wzajemnych na rzecz strony powodowej. Jednocześnie pozwany bank naraził powoda na nieograniczone ryzyko związane z możliwym nieograniczonym wzrostem wartości miernika indeksacji, podczas gdy ryzyko banku ograniczało się w swoim zakresie do wysokości wypłaconego kapitału kredytu.

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2021r. Sąd Rejonowy w B. przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy zgodnie z właściwością.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany wskazał, że roszczenie powoda o zapłatę w związku z zarzutem nieważności umowy i abuzywności klauzul zawartych w umowie dotyczących mechanizmu waloryzacji kredytu, jest bezpodstawne co do zasady, a nadto niewykazane co do wysokości. Wyjaśniono, że powód wiedzieli, iż umowa wiąże się z ryzykiem kursowym i godzili się na nie. Zdaniem pozwanego w chwili zawarcia umowy, powód świadomie wybrali i zgodzili się na ryzyko kursowe.

Nadto pozwany zaprzeczył, aby jakiegokolwiek postanowienie umowy, w szczególności dotyczące waloryzacji kredytu kursem (...), było bezskuteczne w jakimkolwiek zakresie, jak również by umowa była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, czy też była nieważna. Zdaniem banku zawarte w umowie klauzule zostały sformułowane w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Nadto postanowienia umowy dotyczące indeksacji kredytu kursem waluty (...) były, jego zdaniem, przedmiotem indywidualnych ustaleń stron. Pozwany zaprzeczył, by powód nie był rzetelnie poinformowany o ryzyku kursowym, jak również by miał on uprawnienie do jednostronnego, arbitralnego określania wysokości kursu (...). Pozwany zaprzeczył również, by postanowienia umowy, w szczególności dotyczące waloryzacji kredytu kursem (...), nie były uzgadniane przez strony.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały stanowiska dotychczas zajęte w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 14 marca 2008 r. powód zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego, tj. z (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (obecnie: (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem (...). Powód umowę zawarł jako konsument. Celem zaciągnięcia kredytu był zakup odrębnego lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w B. na rynku wtórnym.

Na podstawie umowy pozwany bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powoda kwotę 167 500 zł, która była waloryzowana kursem (...). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 18 lutego 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 77 417,26 CHF (§ 1 ust. 3A umowy).

Na dzień wydania decyzji kredytowej oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,89% a marża banku wynosiła 1,10% (§ 1 ust. 8 umowy).

Pozwany udzielił powodowi kredytu w kwocie i na cel określony w umowie, waloryzowanego kursem (...) wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w (...) była określona na podstawie kursu kupna waluty (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu (§ 7 ust. 1 umowy).

Kredyt miał być spłacany w 300 miesięcznych malejących ratach kapitałowo-odsetkowych tj. do dnia 03 kwietnia 2033 r. Spłata kredytu miała następować w miesięcznych ratach z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 11 ust. 4 umowy tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50.

Wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo – odsetkowej a także spłata przekraczająca wysokość raty powodowało, że kwota spłaty była przeliczana po kursie sprzedaży (...), z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującym na dzień i godzinę spłaty (§ 13 ust. 6 umowy).

Z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/ od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności z tytułu umowy kredytowej, pozwany dokonywał przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa (§ 16 ust. 3 umowy).

Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna do kwoty 251 250 zł ustanowiona na nieruchomości stanowiącej cel przedmiotowego kredytu.

D. d: umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) k. 46-55, Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych – w ramach mPlanów hipotecznych k. 56-65, zaświadczenie z dnia 25.02.2020r. k. 66-71, zaświadczenie z dnia 26.02.2020r. k. 72, wniosek o udzielenie kredytu k. 170-174, decyzja kredytowa z dnia 20.02.2008r. k. 175-177, decyzja kredytowa z dnia 13.03.2008r. k. 178-179.

W wykonaniu przedmiotowej umowy kredytu powód wpłacił na rzecz pozwanego łączną kwotę 151 861,43 zł tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych. Natomiast w okresie objętym żądaniem pozwu, tj. od 3 stycznia 2011r. do dnia 3 lutego 2020r. powód wpłacił na rzecz pozwanego łączną kwotę 117 358,78 zł tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych.

Z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego ((...)) pobrano od powoda składki w łącznej wysokości 3 123,36 zł.

Dowód: zaświadczenie z dnia 25.02.2020r. k. 66-71, symulacja spłat kredytu pozbawionego kwestionowanych postanowień k. 86-87, zestawienie historyczne wartości pobranych przez pozwanego w toku trwania umowy k. 88-93.

Oferta kredytu w (...) została przedstawiona przez pracownika banku powodowi jako korzystna i bezpieczna z uwagi na stabilność waluty. Powoda poinformowano, że rata kredytu jest zdecydowanie mniejsza przy kredycie waloryzowanym do (...) niż przy kredycie złotówkowym. Powoda nie poinformowano o żadnych negatywnych aspektach związanych z przedmiotowym kredytem, np. o ryzyku kursowym. Powoda zapewniano, że frank szwajcarski to bezpieczna i stabilna waluta, a jej kurs nie wzrośnie. Powoda nie informowano, po jakim kursie pozwany będzie przeliczał

franki szwajcarskie na złotówki i vice versa. Powód nie miał wpływu na treść umowy. Powodowi nie wytłumaczono mechanizmu indeksacji kredytu.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 267-268.

Pismem z dnia 19 marca 2020r. powód złożył pozwanemu reklamację dotyczącą przedmiotowej umowy kredytu. Pozwany nie znalazł podstaw do uwzględnienia reklamacji.

Dowód: pismo z dnia 19 marca 2020 r. k. 73-81, pismo z dnia 23.04.2020r. k. 82-85.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów złożonych przez strony w toku postępowania, jak również na podstawie przesłuchania powoda.

Sąd uznał za wiarygodne oraz przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy w/w dokumenty zebrane w aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ponadto autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania.

Sąd uznał za nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy dokumenty w postaci pism okólnych, informacji ze strony internetowej banku, ekspertyzy tabeli kursowej mBanku, zestawienia obejmującego zestawienie średnich kursów, artykułów przedstawionych przez pozwanego, protokołu z zeznań świadka M. D. oraz płytę CD ze względu na fakt, że nie są one przydatne dla stwierdzenia okoliczności faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy.

Za przydatne dla rozstrzygnięcia uznał Sąd natomiast zeznania powoda, albowiem w znacznej części korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Powód przedstawił okoliczności, w których zaproponowano mu zawarcie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...), jak również brak możliwości negocjacji poszczególnych postanowień umownych.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości z uwagi na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy tj. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Podkreślić należy, że dla oceny abuzywności postanowień umowy nie ma znaczenia to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumentów.

Sąd zważył, co następuje:

W sprawie bezsporne było, że strony zawarły umowę kredytu na kwotę 167 500 zł, która była waloryzowana kursem (...). Wypłata kredytu nastąpiła w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu tzw. indeksacji. Powód zgodnie z umową miał obowiązek spłacać kredyt w miesięcznych, malejących ratach kapitałowo-odsetkowych z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 11 ust. 4 umowy tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50. Do dnia wniesienia pozwu powód spłacił na rzecz banku znaczną część udzielonego mu kredytu. Zgodnie z przedłożonym zaświadczeniem pochodzącym od pozwanego banku na rachunku powoda była to na dzień wniesienia pozwu kwota 151 861,43 zł.

Sąd ustalił również, że przedmiotowa umowa zawarta została z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umowy. Powód wyjaśnił w wiarygodny sposób, że nie miał żadnego wpływu na treść umowy, szczególnie w zakresie jej postanowień, które uznaje za abuzywne. Bank wykazał natomiast, że poinformował jedynie kredytobiorcę o ryzyku kursowym oraz możliwym z tego tytułu wzroście miesięcznych rat. Z powyższego wynika, że praktycznie swoboda powoda sprowadzała się do możliwości zawarcia lub nie przedmiotowej umowy.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego. Na podstawie art. 118 zd. pierwsze k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin

przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W doktrynie dominuje stanowisko, że kredyt spłacany w ratach jest w istocie świadczeniem jednorazowym, a nie okresowym, bowiem stanowi jedną całość. Żądania powoda o zapłatę opierały się na żądaniu zwrotu świadczenia nienależnego, czyli art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zgodnie z przepisami intertemporalnymi- art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104) do przysługujących konsumentowi roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, których terminy przedawnienia są określone w art. 118 i art. 125 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym. W związku z tym, w niniejszej sprawie liczy się 10-letni termin przedawnienia. Ponadto w oparciu o stanowisko (...) wyrażone w wyroku z dnia 22.04.2021 r. (sygn. C-485/19) bieg przedawnienia roszczeń z tytułu zawartych w umowie klauzul niedozwolonych biegnie od momentu powzięcia wiedzy o nich. Powód złożył pozwanemu reklamację dnia 19.03.2020r., w związku z nieważnością wskazanej umowy kredytu, zatem należy uznać, iż od tego momentu powziął wiedzę o istnieniu klauzul abuzywnych w umowie, którą zawarł z pozwanym. Nawet jednak, gdyby za chwilę powzięcia wiadomości o istnieniu klauzul abuzywnych uznać wejście w życie ustawy tzw. antyspreadowej, co nastąpiło w lipcu 2011r., obowiązujący powoda 10-letni okres przedawnienia i tak w dniu wniesienia pozwu jeszcze nie upłynął. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony dnia 05.01.2021 r., zatem zarzut przedawnienia zgłoszony przez pozwanego jest nieuzasadniony. Ponadto umowa kredytu nie została wypowiedziana, a powód w pozwie wniósł o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytu. Takie roszczenia się natomiast nie przedawniają.

Sąd rozpoznał żądanie powoda o zapłatę i ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 14 marca 2008r. Powołane przez powoda klauzule, tj. § 1 ust. 3A, § 3 ust.3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4, § 13 ust. 6, § 16 ust. 3 Umowy, w rzeczywistości mogą zostać uznane za niedozwolone. Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednocześnie zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

W toku przeprowadzonego postępowania powód wykazał, że przytoczone klauzule nie zostały przez niego uzgodnione z bankiem. Nie było żadnej możliwości negocjacji umowy. Jednocześnie wszystkie te klauzule mogą uchodzić za niedozwolone, albowiem przyznają wyłącznie bankowi prawo do dowolnego przerzucania odpowiedzialności za ryzyko związane z wzrostem kursu waluty na powoda. Takie klauzule już od dawna wskazywane są jako abuzywne z uwagi na nieokreślony i nieobiektywny miernik, według którego następuje ostatecznie określenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy, które jest niemożliwe do przewidzenia i obliczenia w chwili zawarcia umowy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018 r., I CSK 628/17).

W ocenie Sądu nie ma znaczenia dla dokonywanej oceny to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego, bowiem nie są to okoliczności istotne na gruncie art. 385² k.c. oraz oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta. Zwrócić należy natomiast uwagę na fakt, że postanowienia umowy dawały przedsiębiorcy nieograniczoną swobodę w wyznaczaniu kursu waluty, a co za tym idzie również wysokości zobowiązań konsumenta. Zaznaczyć należy bowiem, że pozwany jest profesjonalistą i prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych. Natomiast powód, jako osoba fizyczna zawarła umowę niezwiązaną bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, w związku z tym bez wątpienia w niniejszej sprawie posiada status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zatem kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu określonej kwoty środków pieniężnych, którą jest kwota kapitału mu udostępnionego i przez niego wykorzystanego. Bank nie może więc żądać zwrotu większej kwoty aniżeli ściśle określonej i oddanej do dyspozycji klienta. Natomiast Sąd zwrócił uwagę na fakt, że kwota, którą powód miał zwrócić pozwanemu nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Jeżeli umowa zawiera jakiegokolwiek zapisy, które dopuszczają dowolną waloryzację, to jest ona niezgodna z przepisami art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 358¹ § 2 i 5 k.c., ponieważ rażąco naruszają interesy konsumenta.

Sąd rozważył, że abuzywność zapisów umowy powinno się badać na moment dokonywania czynności prawnej przez konsumenta z przedsiębiorcą. Nie mogą być brane pod uwagę zmiany w ustawodawstwie wprowadzane po zawarciu umowy oraz sposób wykonywania umowy przez przedsiębiorcę, w szczególności zmiany w treści stosunku prawnego.

W myśl art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności - w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Odwołanie się do tabeli kursów sporządzanej na wewnętrzne potrzeby banku jest nieprecyzyjne, w związku z czym narusza wskazany przepis. Powód bowiem nie wiedział i nie mógł przewidzieć według jakiego kursu ostatecznie zostanie przeliczona jego rata. Doszło więc do oczywistego naruszenia przez bank art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Ze względu na wyeliminowanie abuzywnych klauzul waloryzacyjnych z umowy, sprzeczność umowy z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe jest coraz większa, bowiem wówczas nie ma jakiegokolwiek obiektywnego miernika według którego można przeliczyć kurs walut. Skutkuje to nieważnością całej umowy kredytowej na podstawie art. 58 k.c.

Niniejszą umowę należy uznać za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami także z uwagi na fakt, że nawet gdyby za rzeczywistą przyczynę wytoczenia powództwa uznać nie tyle skutki tzw. spreadu, co sam wzrost kursu franka szwajcarskiego. Powód miał świadomość, że kurs (...) może wzrosnąć. Jednak taka świadomość ryzyka nie obejmuje uwolnienia kursu waluty przez kraj emisji i w efekcie tak ogromnej zwyżki, jaka miała miejsce w niniejszych okolicznościach. Ponadto sprzeczność umowy z zasadami współzycia społecznego jest tym bardziej zauważalna i niewątpliwa, gdy weźmiemy pod uwagę okoliczność, że w przypadku tak znacznego i niemożliwego do przewidzenia wzrostu kursu waluty, cały ciężar tego zdarzenia został przerzucony na kredytobiorcę. Natomiast bank pozyskiwał środki znacznie wyższe, niż przekazane do dyspozycji powoda, w związku z niemal podwojonym kursem (...).

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd uznał, że żądanie główne powoda o stwierdzenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu jest zasadne. Uznając, że przywołane przez stronę powodową klauzule w rzeczywistości są abuzywne, bezskuteczne i nie wiążą jej, umowa jako sprzeczna z przepisami prawa jest nieważna na podstawie art. 58 k.c. Natomiast bez wyeliminowanych postanowień jej wykonanie nie jest możliwe. Ustalenie nieważności wskazanej umowy kredytu skutkuje tym, że strony nie są nią związane i od początku nie były. Natomiast są obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd ustalił, nieistnienie między stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 14.03.2008r. zawartej między powodem a poprzednikiem prawnym pozwanego - pkt I sentencji wyroku.

Ponadto Sąd uznał, że żądanie o zapłatę kwoty 119 241,66 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z nieważnością zawartej przez strony umowy kredytu i pobraniem świadczeń nienależnych w okresie od 3

stycznia 2011r. do dnia 3 lutego 2020r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 24 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową, ten obowiązany jest do jej zwrotu. W niniejszej sytuacji zasadność roszczenia powoda Sąd rozważył w oparciu o przepis art. 409 k.c., zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Najbardziej kluczową kwestią jest wykładnia sformułowania „zużył” lub „utracił” w taki sposób, że nie jest już wzbogacony. Wykładnia językowa nie prowadzi do wystarczającego rezultatu. Nakazuje bowiem jedynie badać stan wzbogacenia strony, która uzyskała korzyść majątkową. Nie można natomiast jednoznacznie stwierdzić, czy roszczenia stron należy rozpatrywać zupełnie od siebie niezależnie, czy też świadczenie wzajemne należy brać pod uwagę jako element stanu majątkowego strony wpływający na wysokość wzbogacenia. W doktrynie problem ten dostrzegany był jako spór pomiędzy zwolennikami tzw. teorii dwóch kondykcji i tzw. teorii salda. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7.05.2021 r. (sygn. III CZP 6/21), należy rozpatrzyć ten aspekt wedle teorii dwóch kondykcji. W związku z tym, w przypadku następczej nieważności umowy, po obu jej stronach występują dwa niezależne od siebie roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie spełnionych. Z takim przypadkiem mamy do czynienia w niniejszej sprawie, dlatego Sąd przyjął za słuszny wskazany pogląd SN. Konsekwencją powyższego było uwzględnienie roszczenia o zapłatę, w kwocie wskazanej w pozwie przez powoda.

W punkcie II sentencji wyroku, biorąc na uwagę wszystkie przytoczone okoliczności, Sąd na podstawie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. i art. 58 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 119 241,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia od dnia 24 kwietnia 2020r. do dnia zapłaty. O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu w tym zakresie na podstawie art. 481 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając przegrywającego pozwanego równowartością poniesionej przez powoda opłaty od pozwu – 1 000 zł, wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika – 5 400 zł, powiększonego o opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6 417,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty (pkt III sentencji wyroku).

Sąd zważył przy tym, że nie ma podstaw do zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce minimalnej. Zgodnie z § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadnia to:

1)niezbędny nakład pracy adwokata, w szczególności poświęcony czas na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczba stawieniectw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu;

2)wartość przedmiotu sprawy;

3)wkład pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie;

4) rodzaj i zawilość sprawy, w szczególności tryb i czas prowadzenia sprawy, obszerność zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów, o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

Sąd ustalił, że nie zaszyły przesłanki uzasadniające zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce minimalnej. Nie uzasadnia tego ani rodzaj i zawilość przedmiotowej sprawy ani nadzwyczajnie duży nakład pracy pełnomocnika powoda.

SSO Agnieszka Dutkiewicz